

L'ASSISTÈNCIA SEXUAL: UNA PROPOSTA QUE GENERA CONTROVÈRSIES

CARLA LLINÀS ALBILLO

02/06/2017

TREBALL FINAL DE GRAU EDUCACIÓ SOCIAL, Universitat de Girona

Dirigit per: Joan Canimas Brugué

RESUM

El propòsit d'aquesta investigació és explorar si les diferents formes d'assistència sexual, presents en l'Estat espanyol, són o no prostitució. A través del mètode crític-reflexiu es busca interrogar la realitat i qüestionar la informació obtinguda. Per tal d'analitzar l'estat de la qüestió, s'han realitzat un total de quatre entrevistes a diferents actors socials significats. Els entrevistats han estat: la *Plataforma Catalana pel Dret a no ser prostituïdes*, *Genera*, *Tandem Team* i el *Foro de vida independent*. Els resultats mostren que la proposta d'assistència sexual del *Foro de vida independent* (ASFVI) s'allunya del marc de la prostitució mentre que l'acompanyant íntim i eròtic (AIE) que presenta *Tandem Team* s'apropa. Es destaca la connexió conceptual que comparteixen dos actors (*Genera* i el *Foro de vida independent*) sobre els límits, rols i pràctiques sexuals de l'ASFVI.

Paraules claus

Assistència sexual, sexualitat, persona amb discapacitat, prostitució, pràctiques sexuals

ABSTRACT

The purpose of this research is to explore whether the different forms of sexual assistance, present in the Spanish State, are or not prostitution. Through the critical-reflexive method, we seek to interrogate the reality and to question the collected information. In order to analyze the state of the issue, a total of four interviews were carried out with different significant social actors. The interviewees have been: *Plataforma Catalana pel Dret a no ser prostituïdes*, *Genera*, *Tandem Team* and *Foro de Vida Independent*. The results show that the proposal of sexual assistance of *Foro de Vida Independent* (ASFVI) moves away from the framework of prostitution while the intimate and erotic accompanying (AIE) that *Tandem Team* presents is fairly close to this. It highlights the conceptual connection between two actors (*Genera* and *Foro de Vida Independent*) about the limits, roles and sexual practices of the ASFVI.

Key words

Sexual assistance, sexuality, Persons with Disabilities, prostitution, sexual practices

“Todo el mundo debería tener acceso a la posibilidad de reconocer y de aceptar la expresión de su identidad sexual, de sus necesidades y de los deseos de sus sentidos”.

(Agthe, 2013, p.26).

1. INTRODUCCIÓ

En el context espanyol, el concepte *assistència sexual* és interpretat de diferents maneres i té, per tant, diferents concrecions. D'ençà del seu sorgiment, molts són els debats iniciats i sostinguts i poques les respostes a les controvèrsies que suscita. Per aquest motiu, el present treball ha volgut endinsar-se a conèixer una qüestió que desperta contraposicions i punts de vista divergents: les diferents formes d'assistència sexual, presents en l'Estat espanyol, són o no prostitució?. Per tal de resoldre aquesta pregunta, s'ha considerat oportú investigar les diverses propostes d'assistència sexual i els moviments socials coneixedors de l'àmbit de la prostitució, a través d'un seguit d'entrevistes als representants d'entitats que tenen un paper protagonista en aquest debat (*Foro de Vida Independent*¹ i *Tandem Team*², *Genera*³ i *Plataforma pel dret a no ser prostituïdes*⁴). La primera part d'aquest article és una aproximació teòrica de l'estat de la qüestió. Tot seguit es fa una breu descripció del procés metodològic escollit a l'hora d'explorar el tema d'investigació. Finalment, s'ordenen, expliquen i analitzen els resultats obtinguts i s'emeten opinions raonades. L'essència de l'article rau en suscitar controvèrsies, respondre dubtes i facilitar una visió més clara del lloc que ocupa, actualment, el concepte assistència sexual a Espanya, concretament a Catalunya.

¹ Moviment on persones amb i sense discapacitat d'arreu de l'Estat comencen a reivindicar el seu dret a una vida lliure i autònoma en tots els àmbits, inclòs el sexual.

² Associació sense ànim de lucre que es limita a posar en contacte a l'acompanyant íntim i eròtic amb la persona amb discapacitat que desitja ser atesa en el marc de la sexualitat.

³ Organització que lluita per la redefinició de rols socials a través de la defensa i reivindicació dels drets de les dones, concretament de les treballadores sexuals. Recuperat el 5 de Maig 2017 de <http://www.genera.org.es/node/8>

⁴ Plataforma que treballa per l'eliminació de les violències masclistes i contra la mercantilització del propi cos. Es posicionen en contra de qualsevol projecte de reglamentació de la prostitució. Recuperat el 5 Maig 2017 de <https://acciofeminista26n.wordpress.com/about/>

2. EXPLORANT EL MÓN DE L'ASSISTÈNCIA SEXUAL

2.1. La sexualitat en el marc de les persones amb discapacitat⁵

Les societats s'han regit sempre en el marc d'allò que s'entén per normalitat, mirant de fugir i allunyant-se de qualsevol condició física o mental que distés del paradigma establert.

Durant anys, les persones amb discapacitat han estat estigmatitzades amb atributs falsos i allunyats de la realitat, i els seus sentiments, opinions i necessitats s'han vist silenciats per l'única i mera raó de ser diferents respecte dels cànons de bellesa i normalitat estipulats. Se'ls ha impedit el dret a viure la sexualitat com qualsevol persona pel fet de ser considerats subjectes “asexuals” (manca de desig sexual) o, contràriament “hipersexuals” (descontrol dels impulsos sexuals) (Arnau, 2014). Aquesta visió també s'ha transmès a les pròpies persones amb discapacitat, que han acabat, en molts casos, tenint una idea errònia de la seva pròpia sexualitat.

Com diuen els membres de l'Espai de Reflexió Ètica de la Fundació Pere Mitjans: “Qualsevol persona té impulsos, desitjos i aspiracions sexuals i afectives i que tots som igualment mereixedors d'experimentar-les i d'aprendre a canalitzar-les satisfactòriament, tinguem o no una diversitat funcional” (2016, p.5).

Totes les persones, des del moment del seu naixement, són éssers sexuats fisiològica i psicològicament. Per tant, no es pot esquivar la idea i realitat que tothom, independentment de les seves característiques corporals, té la necessitat d'accedir i experimentar el món de la sexualitat (Garzón, 2016). Els éssers humans volen i desitgen

⁵ Al llarg de l'article s'utilitza la terminologia *persona amb discapacitat* en lloc de *persona amb diversitat funcional*, ja que és el mot que estableix l'OMS i les lleis. El concepte *persona amb diversitat funcional* ha estat impulsat pel Foro de Vida Independent l'any 2001 a Espanya. El moviment posa l'èmfasi en què totes les persones tenen la seva manera de funcionar (de moure's, comunicar-se, etc.). El terme *discapacitat* és considerat pejoratiu (García-Santesmases i Branco de Castro, 2016).

experimentar la pròpia sexualitat. Tenen la necessitat de ser i estar en el món com a subjectes sexuats, mereixedors del plaer que aporta aquest àmbit.

És important clarificar que l'Organització Mundial de la Salut (OMS) defineix la sexualitat com un aspecte central de l'ésser humà present al llarg del procés evolutiu, que inclou la identitat, els rols de gènere, l'orientació sexual, l'erotisme, el plaer, la intimitat i la reproducció. Aquesta s'expressa a través dels pensaments, fantasies, desitjos, creences, actituds, valors, comportaments, pràctiques, rols i relacions. D'altra banda, la sexualitat està influenciada per la interacció d'elements biològics, psicològics, socials, econòmics, polítics, ètics, legals, històrics, religiosos i espirituals (OMS, 2006).

Moviments com el *Foro de Vida Independent*, *Yes, we fuck*⁶ i *Tandem Team*, formats per persones amb discapacitat, han iniciat una lluita a favor dels drets sexuals. A través de les seves accions i aportacions transgressores han transmès a la societat que són, sens dubte, éssers sexuats i per tant mereixedors de donar i rebre plaer. D'altra banda, han reivindicat la necessitat d'establir un servei que faciliti a les persones amb discapacitat, l'accés al món de la sexualitat. Cal aclarir que, a nivell europeu, aquest servei es coneix amb el nom d'assistència sexual (a partir d'ara AS), però en el context espanyol, com veurem, aquest concepte té diferents concrecions o interpretacions. Actualment, a Espanya i a Catalunya la definició d'AS és molt ampla, degut a la coexistència de propostes divergents envers què és i quines pràctiques ha de portar a terme (García-Santesmases i Branco de Castro 2016). És un professional que arriba amb molta força però, alhora, amb molts interrogants.

L'AS, amb una significació molt general, és la persona encarregada que els homes i les dones amb discapacitat accedeixin a la pròpia intimitat sexual (Peirano, 2012). Tot i que, com comenten García-Santesmases i Branco de Castro (2016), la definició d'AS encara està oberta al debat.

⁶ Documental reivindicatiu on persones amb discapacitat volen mostrar a la població que són éssers sexuats, capaços d'oferir i rebre plaer indistintament.

2.2. La història de l'AS en l'àmbit europeu i espanyol

En el context europeu, Suïssa és l'únic país on l'AS està regulat per la llei i hi ha empreses dedicades a facilitar aquest servei⁷ (Opazo, 2016). Només a Suïssa el reclutament i la formació de persones en una activitat que alguns associen o consideren prostitució, és legal. Cal aclarir que l'activitat d'AS només es pot exercir si es té una altra ocupació laboral, per tal d'evitar que l'AS sigui l'única font d'ingressos (Nayak, 2013).

A països com Holanda, Alemanya, Bèlgica i Àustria l'assistència sexual està reconeguda i es duu a terme, encara que no està regulada legalment i, per tant, es mou en el marc de l'alegalitat tolerada per l'Estat (Opazo, 2016).

Cal puntualitzar que països com Itàlia i França disposen d'organitzacions centrades a prestar aquest servei, com l'empresa *Lovegiver* a Itàlia i *APPAS* a França. Tot i que, ambdues es mouen en el marc d'una alegalitat tolerada pel propi Estat (García-Santesmases i Branco de Castro, 2016).

A l'Estat espanyol, el sorgiment del concepte AS es dona per la mobilització pública, concretament a la ciutat de Barcelona. Projectes com el documental anomenat *Yes, we fuck!*, realitzat l'any 2012, fan possible que la societat comenci a veure les persones amb discapacitat com éssers sexuals: desitjants, òbviament, però també desitjables (García-Santesmases, 2016). Per altra banda, el mateix any 2012 a Barcelona es forma un grup de treball impulsat per Silvina Peirano anomenat *Sex Asistent* que busca impulsar el debat sobre l'AS a Espanya. Aquest grup està format per diversos professionals (psicòlegs/es, terapeutes, sexòlegs/es) i activistes amb discapacitat. Arran d'aquest grup de reflexió, l'any 2013 alguns dels seus membres decideixen crear l'Associació *Tandem Team*. És important puntualitzar que, actualment, és l'única organització de l'Estat espanyol encarregada de facilitar serveis a les persones amb discapacitats en l'àmbit de la sexualitat. *Tandem Team* és una associació sense ànim de lucre que es limita a posar en contacte a les persones interessades a realitzar la tasca d'acompanyant, en l'àmbit de

⁷ Empreses dedicades a l'assistència sexual a Suïssa: ASPASIE (<http://www.aspasie.ch/>); SEHP (<http://www.sehp.ch/>) i ProInfirmis (<http://www.proinfirmis.ch/de/home.html>), entre altres.

la sexualitat, i les persones amb discapacitat que desitgen ser atesos. La seva acció es manté en aquests límits, com a conseqüència de les restriccions en el marc legislatiu (García–Santesmases i Branco de Castro, 2016).

2.3. Maneres d'entendre l'AS a Espanya

Com s'ha dit anteriorment, l'AS per a persones amb discapacitat a Espanya, concretament a Catalunya, és una realitat, tot i que hi ha diferents maneres d'entendre-la. El programa de TV3 “sense ficció”, el novembre del 2016 va emetre un documental anomenat “Jo també vull sexe!”⁸ on clarifica que actualment hi ha tres grups que estan a favor de l'AS encara que la conceben des de punts de vista diferents. Els diferents actors disputen per establir una definició d'AS, on es clarifiqui que és i quins són els límits de les seves pràctiques sexuals.

El treball realitzat per les investigadores García–Santesmases i Branco de Castro (2016) anomena les diferents visions o concepcions de l'AS de la següent manera: el model “d'auto-eròtica”, el model “connexió íntima i eròtica” i la posició dels prostitutes/es que es consideren AS. Aquests tres models es corresponen, al meu entendre i tal com intentaré defensar, amb els diferents models o visions dels activistes entrevistats: l'assistència sexual proposada pel *Foro de Vida Independent* (que a partir d'ara anomenaré AS_{FVI} per distingir-la de l'AS en sentit genèric⁹), l'acompanyament íntim i eròtic presentat per *Tandem Team* (a partir d'ara AIE) i la prostitució especialitzada en l'àmbit de les persones amb discapacitat defensada per l'associació *Genera*, entre altres.

El model “d'auto-eròtica”, ha estat impulsat i defensat per activistes amb discapacitat, entre els quals cal destacar Antonio Centeno i Andrea García- Santesmases i s'ha fet molt visible a través del documental *Yes, we fuck!*. Per autors com Centeno (2014, p.106): “L'AS [en la nostra terminologia, AS_{FVI}] per a persones amb diversitat funcional és l'espai d'intersecció de l'assistència personal (materialitza el dret a l'accés al propi cos) i del treball sexual (s'obté plaer sexual a canvi de diners)”. Per tant, entès

⁸ Documental «Jo també vull sexe» del programa «sense ficció» recuperat el 08/05/2017 de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/sense-ficcio/jo-tambe-vull-sexe/video/5634098/>

⁹ És important destacar que a les entrevistes s'ha utilitzat sempre el concepte *assistent sexual*, és a dir, AS. Tot i això i com veurem, jo utilitzo de vegades AS_{FVI} per assenyalar que parlo del tipus d'AS al qual fa referència el Foro de Vida Independent.

d'aquesta manera, les funcions de l'ASFVI se centrarien única i exclusivament en proporcionar suport a la persona amb discapacitat en l'àmbit auto-eròtic (masturbació i exploració del propi cos) i hetero-eròtic (trobada amb un o una altra persona), ja que per les seves característiques corporals no ho pot fer per si mateixa (Arnau, 2017). Això suposa que l'ASFVI no és altra cosa que la mobilitat de braços i mans que la persona amb discapacitat no té. És un recurs humà que facilita l'empoderament de la persona en l'àmbit sexual. L'ASFVI no busca proporcionar a la persona sol·licitant un retrobament sexual, sinó ajudar-la a poder viure la sexualitat de la mateixa manera que ho fan la resta de ciutadans que disposen de la plena mobilitat del cos. “El asistente sexual –diu Centeno– no es alguien con quien tener sexo, sino alguien que te apoya para tener sexo contigo mismo o con otra persona” (2016, p.84).

Com esmenta Navarro (2014), l'accessibilitat al propi cos és un dret que s'ha d'assegurar a la població amb discapacitat, ja que per si mateixos no hi poden arribar. És un recurs que s'ha de facilitar per tal que puguin gaudir del dret a la vida independent en matèria de sexualitat (Arnau, 2014).

Centeno (2016) acota els límits de les funcions de l'ASFVI no per motius morals, sinó perquè és fins on arriba el dret a la materialització del propi cos. Les funcions d'aquest professional es basen en les coses que podria realitzar la persona per si mateixa si no tingués una discapacitat.

Per altra banda, el model de “connexió íntima i eròtica” ha estat impulsat i sostingut per entitats com *Tandem Team* i *Sex Assistant*. Francesc Granja i Maria Clemente (cofundadors de *Tandem Team* i impulsors de *Sex Assistant*), han creat una visió i, per tant, una figura diferent: l'AIE. “*Tandem Team* prefereix parlar d'acompanyant per contra d'assistent, ja que estableixen que la sexualitat no es pot assistir sinó acompanyar. Consideren fermament que allò que s'assisteix en una sessió¹⁰ no és la sexualitat, sinó la discapacitat (transferència i mobilització de la cadira al llit, canvi de bolquers, etc.). Com afirmen, la relació d'assistència és un vincle desigual que remet al model mèdic-rehabilitador de la discapacitat. En canvi, l'acció d'acompanyar és, o busca ser, una relació igualitària, conjunta i bidireccional. D'altra banda, *Tandem Team* prefereix utilitzar els mots «íntim i eròtic» per contra de «sexual» perquè defineix millor

¹⁰ Retrobament entre l'AIE i la persona amb discapacitat.

allò que esperen i desitgen que passi en una sessió: un retrobament d'intimitat i erotisme on ambdues persones puguin cercar els propis desitjos i fantasies». També busquen allunyar-se del mot «sexual», ja que incorpora molts prejudicis genitals“ (Tandem Team, comunicació personal, 23 abril 2017).

Com puntualitza el cofundador de *Tandem Team*, Francesc Granja a la revista *Seda Calenta*, “La sexualidad es lo que menos nos preocupa, no estamos asistiendo la sexualidad porque la sexualidad es magia, es ponerte en un momento de intimidad dos personas y que pase lo que tiene que pasar”(2015, p.1). Consideren que principalment s'afavoreix un moment íntim, per tal que les persones s'endinsin en el món màgic, inesperat i sorprenent de la sexualitat.

El model de “connexió íntima i eròtica” presenta l'AIE com una vivència recíproca, on ambdues parts surten beneficiades. No parla d'una relació unidireccional, sinó bidireccional, on ambdós protagonistes s'impliquen tant en el marc sexual com emocional (García-Santesmases i Branco de Castro, 2016). Es considera una aventura compartida i viscuda conjuntament. Els AIE s'endinsen a descobrir i experimentar conjuntament el món de la sexualitat amb la persona que sol·licita el seu acompanyament.

Per últim, trobem la prostitució especialitzada en l'àmbit de les persones amb discapacitat que defensa l'organització *Genera*, entre altres. Aquest col·lectiu considera que l'AS no és una professió diferent a la que exerceixen, sinó un treball sexual destinat al col·lectiu amb discapacitat (García-Santesmases i Branco de Castro, 2016).

3. OBJECTIUS

3.1. Objectiu general

La recerca té com objectiu general:

- Explorar si l'ASFVI i l'AIE són o no prostitució.

3.2. Objectius específics

- 1) Saber si l'ASFVI i l'AIE són o no prostitució pels moviments abolicionistes i regulacionistes de la prostitució.
- 2) Conèixer l'opinió dels moviments abolicionistes i regulacionistes de la prostitució envers les distintes concepcions que adopten els grups propulsors de l'ASFVI i de l'AIE.
- 3) Conèixer els motius pels quals *Tandem Team* estableix que l'AIE no és prostitució.
- 4) Conèixer l'opinió de *Tandem Team* envers la concepció que estableix el *Foro de Vida Independent* de l'ASFVI.
- 5) Saber els motius pels quals el *Foro de Vida Independent* distingeix l'ASFVI de la prostitució.
- 6) Conèixer l'opinió del *Foro de Vida Independent* envers la concepció que estableix *Tandem Team* de l'AIE.

4. METODOLOGIA

4.1. Mètode

El disseny metodològic escollit a l'hora de guiar la investigació és el de tipus crític-reflexiu. A través de la metodologia crítica-reflexiva es vol explorar la realitat de l'estudi (l'ASFVI i l'AIE són o no prostitució?). L'essència d'aquesta recerca és recollir dades significatives envers el tema d'estudi per tal de realitzar una anàlisi crítica i reflexiva de les dades obtingudes. Ramírez (2009) esmenta que ser crític és sotmetre el propi pensament i el dels altres a l'anàlisi i la reflexió. S'arriba al saber interrogant la realitat, recollint la informació de forma objectiva, dubtant, qüestionant i interrogant les veritats preestablertes, etc. Per aquest motiu és primordial investigar, analitzar, aprofundir i pensar en el tema d'estudi abans d'iniciar el procés d'investigació. Per

facilitar la reflexió, l'autora s'ha informat i impregnat de coneixement a partir d'una recollida de dades específica i significativa.

4.2. Instrument

La recollida d'informació s'ha realitzat mitjançant la recerca bibliogràfica i el treball empíric (entrevistes)¹¹. La informació per a la fonamentació teòrica s'ha obtingut de la recerca i lectura bibliogràfica que es relaciona al llarg del text. Pel que fa al treball empíric, primer hi ha hagut una recerca i lectura bibliogràfica i posteriorment s'han realitzat les entrevistes. Els principals documents emprats per a la preparació de les entrevistes han estat: “Handicap: accompagnement sexuel ou prostitution?” (Legardinier, 2008); “La prostitución: aportaciones para un debate abierto” (Gimeno, 2012) i “Cinco mitos sobre la asistencia sexual” (Pollán, 2017).

Com esmenta Ruiz (2012), l'entrevista és una tècnica a través de la qual l'informant expressa oralment a l'entrevistador/a la seva percepció i realitat del tema plantejat. Aquesta tècnica pot adoptar diverses formes encara que l'emprada ha estat l'entrevista individual, on es palpen única i exclusivament els pensaments de la persona informant. Això, permet fugir de qualsevol distorsió per la presència d'altres subjectes.

Per facilitar el diàleg i el sorgiment de noves qüestions, l'estructura de l'entrevista ha estat de caire semiestructurada. La tipologia d'entrevista semiestructurada estableix un guió amb els temes d'interès i necessaris pel transcurs de la investigació, encara que deixa espai a l'espontaneïtat i al desenvolupament de noves preguntes (Meneses i Rodríguez, 2011). El guió de l'entrevista s'ha dissenyat a partir d'un seguit de preguntes encarades a respondre els objectius establerts. Cal puntualitzar que el mitjà d'enregistrament ha estat l'enregistradora de veu conjuntament amb l'ús del paper i l'escriptura (registre d'aspectes no verbals).

4.3. Mostra

Un cop determinat el disseny metodològic i els instruments seleccionats per a la recollida de dades, és primordial establir la població a qui s'ha recorregut a l'hora d'obtenir la informació de camp. La població seleccionada ha estat, primerament, els

¹¹ Les entrevistes s'han realitzat entre els mesos abril i maig de l'any 2017.

moviments feministes de Barcelona. Cal puntualitzar que, la mostra escollida ha estat una representant de la *Plataforma Catalana pel Dret a no ser prostituïdes* i una portaveu de l'organització *Genera*. L'elecció del col·lectiu ha estat determinada per la seva implicació en l'àmbit del treball sexual, per la seva visualització social i per la seva coneixença de l'àmbit d'estudi. També s'ha considerat una població essencial a l'hora d'obtenir informació significativa pel procés de reflexió, ja que adopten una posició molt clara davant la qüestió: l'ASFVI i l'AIE són o no prostitució?

La mostra escollida parteix d'una selecció no probabilística per conveniència, on s'han escollit els subjectes als quals s'ha pogut accedir.

En segon lloc, la població que s'ha seleccionat per extreure la informació significativa de l'estudi ha estat els projectes propulsors de les figures de l'ASFVI i l'AIE a Espanya, i el subgrup representatiu de la població (mostra) escollit ha estat el president de l'Associació *Tandem Team* i el portaveu del *Foro de Vida Independent*. El mostreig ha estat discrecional, és a dir, s'han escollit els subjectes per la seva coneixença sobre el tema d'estudi, ja que són els propulsors de l'ASFVI i l'AIE a Espanya, concretament a Catalunya. També per la clara postura que adopten envers l'ASFVI i l'AIE en el marc de la prostitució.

El contacte amb els diferents participants s'ha fet a través del correu electrònic (*Tandem Team* i *Foro de Vida Independent*) i trucades telefòniques i xarxes socials (*Plataforma pel Dret a no ser prostituïdes* i *Genera*).

5. RESULTATS DE LES ENTREVISTES

5.1. AIE versus prostitució

Per a *Tandem Team*, l'AIE no és prostitució. Després de tres anys i mig abordant el tema de l'AIE, *Tandem Team* considera que hi ha cinc diferències significatives que reforcen la separació amb l'àmbit de la prostitució. En canvi, *Genera*, *Foro de Vida Independent* i *Plataforma Catalana pel Dret a no ser prostituïdes*, consideren que és prostitució. A continuació s'exposen les raons d'uns i altres, agrupades en les cinc diferències assenyalades per *Tandem Team*:

1) **Model:**

Tandem Team creu que la prostitució encaixa més dins d'un model coit-centralista i finalista, mentre que l'AIE s'ajusta millor a un model integral de la sexualitat, on la persona explora i escull aquella eròtica que la satisfà.

Genera i *el Foro de Vida Independent* consideren que *Tandem Team*, amb la seva diferenciació entre prostitució i AIE, alimenta la idea que la persona que exerceix la prostitució és, en paraules seves, “un mer forat o cavitat”. També creuen que fomenten la creença que la prostitució només es centra amb la genitalitat. Com esmenta la representant de *Genera*: “les prostitutes no només fan coits i fel·lacions; també acompanyen i ajuden a la persona a accedir al propi cos” (comunicació personal, 20 abril 2017). Ambdós grups afirmen que s'està estigmatitzant l'entorn de la prostitució.

D'altra banda, tres dels actors entrevistats (*Genera*, *el Foro de Vida Independent* i *la Plataforma Catalana pel Dret a no ser prostituïdes*) coincideixen en l'idea que l'AIE és, sens dubte, prostitució encoberta, sense dir-ho i rebutjant la realitat.

2) **Economia:**

Per *Tandem Team*, l'AIE no té la motivació econòmica com a reforç principal, cosa que sí que es dona en l'àmbit de la prostitució.

L'organització *Genera* considera que *Tandem Team* oblida els drets dels treballadors/es sexuals. Tot ésser humà que ofereix un servei té el dret a rebre un import monetari digne i un horari laboral just. Com esmenta la portaveu, realitzar una feina remunerada no et fa menys professional.

3) **Temps:**

Tandem Team opina que en l'àmbit de la prostitució la durada de les sessions és bastant limitada per contra de l'AIE, que sol ser més flexible.

Genera afirma que és bàsic tenir una limitació horària, per tal de garantir els drets laborals dels treballadors/es sexuals. Defensa que a la feina hi ha rellotges perquè la gent a part de viure per l'altre també viu per ella mateixa.

4) **Formació:**

Tandem Team sustenta que l'AIE és una persona amb una determinada formació i coneixements a l'hora de tractar persones i cossos amb mobilitat reduïda i funcionalitats específiques, aspecte que no s'acostuma a trobar en la prostitució.

Genera i el *Foro de Vida Independent* creuen que la formació és important però no essencial. Ambdós col·lectius accepten que pugui ser necessari un cert coneixement a l'hora d'atendre la persona amb discapacitat, tot i que el *Foro de Vida Independent* es mostra més reticent a aquesta idea. Considera que la formació de la persona que ofereix un servei o assistència sexual no ha de ser un obstacle a l'hora que la persona amb discapacitat pugui accedir al propi cos. Allò imprescindible és que el/la sol·licitant de plaer i d'excitació sexual es trobi còmode amb el/la prostitut/a. Com afirma el portaveu del *Foro de Vida Independent*, "la llibertat de poder escollir és més important que un títol" (comunicació personal, 5 maig 2017).

5) **Elecció:**

Tandem Team consideren que en l'àmbit de la prostitució la persona amb discapacitat no pot escollir el/la professional amb qui gaudir del món de la sexualitat mentre que en l'AIE s'ofereix una trobada prèvia (gratuïta) per decidir si ambdues persones s'atrauen.

Genera afirma que, en l'actualitat, hi ha un gran nombre de prostituts/es especialitzats/es en l'àmbit de les persones amb discapacitat, per tant la possibilitat d'escollir existeix.

5.2. ASFVI versus prostitució

El *Foro de Vida Independent*, com hem vist, considera que l'AIE és una forma de prostitució i, en canvi, defensa que l'ASFVI no ho és. Considera que l'ASFVI és una forma de treball sexual diferent a la prostitució. Els motius que dóna per defensar que

l'ASFVI no és prostitució no són de model, economia, temps, formació i elecció, com emfatitza *Tandem Team*, sinó una qüestió de límits en les pràctiques sexuals i el marc d'actuació.

El portaveu del *Foro de Vida Independent* puntualitza que abans d'endinsar-se en la qüestió de si l'AIE i l'ASFVI són o no prostitució, és important clarificar els conceptes de treball sexual i prostitució. Entén el treball sexual com l'intercanvi de diners a canvi de donar plaer i/o excitació sexual a la persona sol·licitant mitjançant pràctiques de tipus sexual. Estableix que dins el treball sexual hi ha diverses modalitats segons les pràctiques que es poden acordar (prostitució, assistència sexual, massatge tântric, etc.) i veu la prostitució com un tipus de treball sexual, no com un sinònim de treball sexual. Aquest moviment diferencia l'ASFVI de la prostitució per una mera raó: les pràctiques sexuals que es poden realitzar. En l'àmbit de la prostitució qualsevol pràctica es pot acordar entre les parts implicades, mentre que en l'ASFVI no es pot pactar tot tipus de pràctica, sinó que aquestes venen determinades per les diferències funcionals: en l'ASFVI només són acordables les pràctiques que la persona faria per si mateixa en absència de les diferències corporals.

D'altra banda, el *Foro de Vida Independent* especifica que l'ASFVI és un dret que han de tenir les persones amb discapacitat, ja que permet l'accés al propi cos i, per tant, a la llibertat, l'autonomia, el desenvolupament de la pròpia personalitat, etc. En cap cas consideren que la prostitució respongui a un dret; és una qüestió més personal, lúdica, etc. També concreta que: “en el marc de l'ASFVI només les mans de la persona amb discapacitat són possibles” (Foro de Vida Independent, comunicació personal, 5 maig 2017). Per altra banda, afirma que qualsevol treballador/a sexual pot oferir serveis de les diferents modalitats (ASFVI, prostitució, massatge tântric, etc.) sempre que tingui clar en quin marc d'actuació es troba.

Davant la qüestió de si el model d'ASFVI proposat pel *Foro de Vida Independent* és o no prostitució, les respostes dels moviments feministes són diverses i molt divergents.

La *Plataforma Catalana pel Dret a no ser prostituïdes* considera que, sense dubte, l'ASFVI és prostitució encoberta. Afirma que si hi ha diners i una relació sexual per diners, evidentment, és prostitució. Aquest moviment abolicionista de la prostitució no comparteix la visió de treball sexual que defensa el *Foro de Vida Independent*;

considera que el treball sexual no existeix. Diu que acceptar la connotació de treball sexual és admetre que és possible comercialitzar la sexualitat.

Per contra, *Genera* considera que el *Foro de Vida Independent* està molt a prop del seu marc interpretatiu. Afirmar que l'ASFVI és una forma de treball sexual com ho és el massatge tântric, la pornografia, la prostitució, etc., i està d'acord amb aquesta figura sempre que no suposi l'estigmatització de la prostitució. *Genera* defineix l'ASFVI com una forma de treball sexual especialitzat en l'àmbit de les persones amb discapacitat. Clarifica que si l'ASFVI sobrepassa els límits establerts (materialització del propi cos), llavors és prostitució especialitzada.

D'altra banda, ambdós moviments feministes coincideixen que si el servei es fa de forma gratuïta i voluntària (de manera altruista), no és prostitució.

5.3. L'accés al propi cos és un dret?

Davant la filosofia del *Foro de Vida Independent*, el grup abolicionista *Plataforma Catalana pel dret a no ser prostituïdes* opina que: "La sexualitat no és un dret perquè no és vital, es pot viure sense sexualitat. Hi ha altres canals que poden suplir el plaer (l'art, la pintura, la lectura, etc.)" (*Plataforma Catalana pel Dret a no ser prostituïdes*, comunicació personal, 11 abril 2017). Per tant, no contempla l'ideal del *Foro de Vida Independent* que sustenta que l'accessibilitat al propi cos és un dret que s'ha d'assegurar a les persones amb discapacitat, per tal que puguin viure de manera independent en l'àmbit de la sexualitat.

D'altra banda, *Tandem Team* comparteix que s'ha de garantir el dret a la sexualitat de la persona amb discapacitat, tot i que no simpatitza amb la proposta del *Foro de Vida Independent*. Creu que l'ASFVI com a dret a l'accés al propi cos queda coixa, ja que moltes persones amb discapacitat no tenen sensibilitat corporal. Per tant, considera que és un plantejament parcial que serveix per a certes persones, però no dona resposta a les necessitats eròtiques de tot el col·lectiu amb discapacitat.

6. DISCUSSIÓ I CONCLUSIÓ

A través dels resultats obtinguts, s'identifiquen un seguit de variables importants a l'hora d'explorar si l'ASFVI i l'AIE són o no prostitució. Ambdues propostes generen controvèrsies que cal analitzar i reflexionar.

Tandem Team allunya l'AIE del marc de la prostitució per raons, certament, discutibles i qüestionables. Estableix que l'AIE es basa en un model integral de sexualitat on la persona escull l'eròtica que li satisfà mentre que el prostitut/a encaixa en un model coit-centralista i finalista. Això és controvertit ja que, com afirma *Genera*, els/les prostituts/es no només fan coits i sexe oral sinó que també acompanyen, exploren, acaricien, etc. Per tant, *Tandem Team*, amb la diferenciació que estableix, ignora la realitat de les pràctiques sexuals que duu a terme un/a prostitut/a i assigna atribucions falses a un col·lectiu que lluita per fugir de la falsa idea que la prostitució és només sexe. Així doncs, sóc de l'opinió que, segurament de manera inconscient, banalitzo, generalitzo i ajuda a estigmatitzar la prostitució.

Per altra banda, *Tandem Team* diu que l'AIE és un professional format en l'àmbit de les persones amb discapacitat mentre que el/la prostitut/a no acostuma a ser-ho. Amb aquesta diferenciació, *Tandem Team* obvia que els coneixements i les habilitats es poden aprendre i adquirir a través d'un procés d'aprenentatge. Per tant, no valora l'opció que en el marc de la prostitució hi hagi un col·lectiu especialitzat en l'àmbit de les persones amb discapacitat. Així doncs, segurament cal reflexionar sobre la possibilitat de formar els/les prostituts/es en el tracte a persones amb mobilitat reduïda i funcionalitats específiques, en lloc d'incorporar una nova figura (l'AIE), que genera controvèrsies.

Tanmateix *Tandem Team* afirma que l'AIE, a diferència de la prostitució, no té l'intercanvi econòmic com a motiu principal de la seva activitat ni limita les sessions a un temps concret. Això és un valor que s'atribueix a l'AIE, encara que no s'afirma que tots actuïn de la mateixa manera. Establir que tot AIE actua des de l'altruisme i la voluntarietat i que tot prostitut/a des del benefici personal, és generalitzar. Es pot acompanyar des del respecte, viure una experiència conjunta, incentivar la connexió íntima i eròtica, endinsar-se en la sexualitat i cobrar al final de la sessió, no té perquè veure's com quelcom contraposat.

Considero que, *Tandem Team* busca fugir de l'estigma de la prostitució, per tal de facilitar la legitimitat del servei que planteja. A través de l'AIE busca allunyar-se del món pecaminós que enllaça la prostitució i dibuixar la gran fantasia d'un retrobament íntim i eròtic, on ambdues persones s'atrauen i volen compartir la màgia de la sexualitat. Probablement cal lluitar per desestigmatitzar la prostitució i començar a veure l'AIE com una nova visió dels prostituts/es especialitzats en l'àmbit de les persones amb discapacitat. Tant l'AIE com el/la prostitut/a realitzen qualsevol tipus de pràctica sexual (sempre que ambdues parts estiguin d'acord), atenen l'àmbit de la sexualitat, acompanyen a la persona a gaudir d'un espai d'intimitat. Per tant, no és més fàcil veure ambdues figures com quelcom igual?

Per altra banda, l'anàlisi dels resultats permet observar punts coincidents entre el *Foro de Vida Independent* i *Genera*. Ambdós accepten que es pugui parlar de diverses modalitats de treball sexual (prostitució, massatge tântric, AS_{FVI}, etc.). Esdevé necessari, per tant, establir bé els límits, les pràctiques i les accions que pot portar a terme cadascun, per tal que no suscitin controvèrsies envers cada figura. *El Foro de Vida Independent* i *Genera* cal que valorin la possibilitat d'emprendre un camí conjunt, on lluitin plegats per la desestigmatització del treball sexual.

Personalment considero que la diferenciació entre la prostitució especialitzada i l'AS_{FVI} és clara i evident, ja que les pràctiques sexuals possibles són distintes en ambdós àmbits. Un/a artista que es despulla és un/a "stripper", una persona que realitza massatges eròtics és un/a massatgista tântric, llavors un/a professional que facilita a la persona amb discapacitat l'accés al propi cos, per què no anomenar-lo AS en el significat que li atorga el *Foro de Vida Independent* i que jo he simplificat amb l'acrònim AS_{FVI}? Des del meu punt de vista, l'AS_{FVI} no es pot considerar prostitució especialitzada, vist que l'AS_{FVI} no és algú amb qui gaudir del món sexual sinó algú que, merament, ajuda a la persona amb discapacitat a tenir sexe amb ell mateix o amb una altra persona amb discapacitat. Per tant, l'AS_{FVI} s'hauria de concebre com una forma de treball sexual com ho és la pornografia, el massatge tântric, etc.

Els resultats confirmen que en el context espanyol conviuen dos projectes (*Foro de Vida Independent* i *Tandem Team*) que presenten una proposta específica d'AS. Ambdós moviments defensen i promouen models divergents d'AS: connexió íntima i eròtica en la figura de l'AIE i auto-erotisme en la d'AS_{FVI}, on la definició de què és l'AS entren

direccions diferents. Aquesta dada està en consonància amb el que diuen García-Santesmases i Branco de Castro (2016), en l'article *Fantasma y fantasías: controversias sobre la asistencia sexual para personas con diversidad funcional*.

És important assenyalar que en el procés d'investigació s'ha observat una falta de comunicació i coneixença entre els grups feministes i els moviments propulsors de la figura de l'ASFVI i l'AIE, per tant seria positiu fomentar punts de diàleg i connexió. És difícil enllaçar visions quan cadascú mira i dibuixa el seu propi camí.

Per concloure, els resultats reflecteixen una clara discordança entre les diferents formes d'AS que conviuen, actualment, en el context espanyol. La recerca mostra que tres dels actors entrevistats estableixen que l'AIE és, sens dubte, prostitució encoberta, mentre que un hi està completament en desacord. Al llarg de la investigació, s'ha observat que l'AIE s'associa al marc de la prostitució per la manca de límits en les pràctiques sexuals i per les raons, certament qüestionables, que sustenta *Tandem Team* a l'hora de diferenciar l'AIE del prostitut/a. En base del que s'ha extret en les entrevistes es confirma que la proposta de *Tandem Team* desperta molts dubtes i controvèrsies, ocasionant un clar distanciament de la resta d'actors.

Per contra, l'ASFVI s'allunya de l'àmbit de la prostitució segons *Genera*, que coincideix amb la proposta que presenta el *Foro de Vida Independent*. Ambdós grups defensen que l'ASFVI i la prostitució especialitzada són modalitats distintes de treball sexual, ja que les pràctiques sexuals disponibles i acceptables són diferents en cada àmbit d'actuació. La clara línia divisòria entre allò que fa un/a ASFVI i un/a prostitut/a especialitzat/a entorn la sexualitat facilita la distinció i la reducció de controvèrsies. És important dir que *Tandem Team* no opina envers la figura de l'ASFVI.

Cal remarcar que, *la Plataforma Catalana pel Dret a no ser prostituïdes* emprèn un camí en solitari difícil d'apropar amb la resta d'actors. El moviment abolicionista de la prostitució creu que l'ASFVI i l'AIE són prostitució encoberta, la qual cosa significa que defensen l'abolició d'aquesta nova figura. Per tant, en la seva manera de concebre la sexualitat només és possible l'ASFVI o l'AIE si es fa des de l'altruisme i la voluntarietat. Així que, no faciliten un possible lligam o apropament sinó un distanciament i trencament.

L'article confirma que, en el context espanyol, l'AS és un concepte que encara està per definir i concretar.

Personalment crec que, hi ha alguns aspectes que s'han de seguir explorant i investigant. És important indagar els estigmes que envolten la sexualitat de les persones amb discapacitat, per tal de trencar i eliminar possibles prejudicis i atributs falsos que té la població envers aquest col·lectiu. D'altra banda, cal preguntar-se si la regularització de l'ASFVI i de l'AIE és possible en el context espanyol, vist que són dues figures emergents que pretenen donar resposta a una demanda: l'accés de les persones amb discapacitat al món de la sexualitat. També considero que és necessari saber si per *Tandem Team* l'AIE és treball sexual, ja que és un aspecte que no ha quedat resolt al llarg de l'article.

Cal clarificar que, l'estudi s'ha vist limitat per la falta de referències bibliogràfiques sobre aquesta qüestió a l'estat espanyol. Això ha dificultat la recerca d'informació i la comparació amb altres investigacions.

Finalment, cal dir que la resposta a la qüestió que es planteja rau en la pròpia subjectivitat. Cadascú de manera individual ha de fer una anàlisi crítica de les dades exposades i reflexionar entorn el paper que juga l'ASFVI i l'AIE en l'àmbit de la prostitució.

7. BIBLIOGRAFIA

Agthe, C. (2013). La asistencia sexual, una atención delicada. *Sobre ruedas: Revista de neurorrehabilitación y vida con diversidad funcional*, (84), 24-27.

Arnau, S. (2014). La asistencia sexual a debate. *Dilemata*, (15), 7-14.

Arnau, S. (2017). El modelo de asistencia sexual como derecho humano al autoerotismo y el acceso al propio cuerpo: un nuevo desafío para la plena implementación de la filosofía de vida independiente. *Intersticios: Revista Sociológica de Pensamiento Crítico*, 11(1), 19-37.

- Centeno, A.** (2016). “Yes, we fuck!” y la asistencia sexual. *Revista de Treball Social*, (208), 79-91.
- Centeno, A.** (2014). Simbolismes i aliances per a una revolta dels cossos. *Educació social: Revista d'intervenció socioeducativa*, (58), 97-113.
- Espai de Reflexió Ètica de la Fundació Pere Mitjans.** (2016). *Document marc de suport a la salut sexual i afectiva de les persones usuàries de la Fundació Pere Mitjans*. Manuscrit no publicat.
- García-Santesmases, A.** (2016). Yes, we fuck! El Grito de la Alianza Queer-Crip. *Revista Latino-americana de Geografía e Género*, 7(2), 226-242.
- García-Santesmases, A., i Branco de Castro, C.** (2016). Fantasmas y fantasías: controversias sobre la asistencia sexual para personas con diversidad funcional. *Pedagogia i Treball Social: Revista de Ciències Socials Aplicades*, 5(1), 3-33.
- Garzón, A.** (2016). La educación sexual, una asignatura pendiente en España. *Biografía: Escritos sobre la biología y su enseñanza*, 9(16), 195-203.
- Gimeno, B.** (2012). *La prostitución: aportaciones para un debate abierto*(1a ed.). Barcelona: Bellaterra.
- Meneses, J., i Rodríguez, D.** (2011). *El qüestionari i l'entrevista: Construcció d'instruments per a la investigació*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya (UOC).
- Navarro, S.** (2014). El asistente sexual para personas con discapacidad, ¿una figura alegal?. Red Iberoamericana de Expertos en la Convención de los Derechos de las Personas con Discapacidad (ed.), *1er Congreso internacional virtual sobre discapacidad y derechos humanos* (p. 1-13).
- Nayak, L.** (2013). Une logique de promotion de la «santé sexuelle». L'assistance sexuelle en Suisse. *Ethnologie française*, 43(3), 461-468.

Opazo, M. J. (2016). *Dispositivo de apoyo para el posicionamiento del cuerpo durante el acto sexual: sexualidad y diversidad funcional física*. Manuscrit Inèdit, Facultad de arquitectura y urbanismo, Universidad de Chile.

Peirano, S. (2012). Asistencia o acompañamiento de la vida sexual y afectiva, en diversidad funcional: ¿sí o no?. *Revista con la a*, (17), 27-30.

Ramírez, A. (2009). La teoría del conocimiento en investigación científica: una visión actual. *American College of Occupational and Environmental Medicine*, 70(3), 217-224.

Ruiz, J. I. (2012). *Metodología de la investigación cualitativa*. (5a ed.). Bilbao: Deusto.

8. Webgrafía

Legardinier, C. (2008). Prostitution et société. Handicap: accompagnement sexuel ou prostitution? Recuperat de <http://www.prostitutionetsociete.fr/eclairage/comprendre/handicap-accompagnement-sexuel-ou>

Organización Mundial de la Salud. (2006). Salud sexual y reproductiva. Recuperat de http://www.who.int/reproductivehealth/topics/sexual_health/sh_definitions/en/#

Pollán, A. (2017). TribunaFeminista. Cinco mitos sobre la “asistencia sexual”. Recuperat de <http://www.tribunafeminista.org/2017/04/cinco-mitos-sobre-la-asistencia-sexual/>

Seda calenta. (11 setembre 2015). Sexualidad y diversidad funcional. Entrevista a Francesc Granja de Tandem Team. Recuperat de <http://sedacalenta.cat/sexualidad-y-diversidad-funcional-entrevista-a-francesc-granja-de-tandem-team/>

